

ONTSNAPPEN IN DE MUZIEK

Yang Yang Cai (23) ontdekte de piano in het Chinese restaurant van haar grootouders, waar haar vader zich in zijn schaarse vrije momenten verloor in Chopin en Debussy. Op haar negende won ze voor het eerst een pianoconcours.

Interview Minou op den Velde **Fotografie** Martin Sweers
Styling Maartje van den Broek **Haar & make-up** Jitske Serné

Onder het schuine dak van haar piepkleine zolderverdieping in Amsterdam-Oost vechten de vele interesses van pianiste Yang Yang Cai om aandacht. Bij het raam wacht haar elektrische piano. In een kleine boekenkast liggen partituren gebroederlijk naast werk van Murakami, Eckhart Tolle en Fokke Obbema's *De zin van het leven*. Op haar telefoon toont ze de landschappen die ze van kinds af aan schildert. Ze is net een webshop begonnen en heeft haar eerste werk verkocht. Voor grote concerten studeert Yang Yang op vleugels bij mensen thuis. Misschien wordt het tijd om de boel eens te isoleren met eierdozen, mijmert ze, want ze wil graag een eigen vleugel. Een Steinway, of misschien liever een Bösendorfer, om de aanslag en de warme klank. 'Dat voelt oud en vertrouwd.'

Stuiteren

Yang Yang ontdekte de klassieke muziek door haar vader. 'Ik groeide op in het Chinese restaurant van mijn oma en opa. Mijn vader speelde daar vaak piano. *De Mondscheinsonate* van Beethoven en veel Chopin. Vooral Debussy vond ik mooi. De fantasie, het kleurrijke en de dromerigheid pasten bij mij. Op mijn vijfde ging ik op pianoles.' In 2008 won ze als negenjarige de eerste prijs op het Steinway Pianoconcours. 'Ik speelde in de kleine zaal van Het Concertgebouw. Wow, dat klonk zo mooi! Op mijn dertiende deed ik mee aan de Young Pianist Foundation Junior Competitie en speelde in de finale voor het eerst met een orkest, dat van de Yehudi Menuhin School. Opeens was ik omringd door muziek. Daar kreeg ik zoveel energie van dat ik stuiterde, je wil echt niet weten hoe. Ik dacht alleen maar: dit is zo te gek, ik wil nog een keer!' ▶

In harmonie

In China was vader componist tot hij voor de liefde naar Nederland vertrok. Omdat zijn gebrekkige kennis van het Nederlands zijn muziekcarrière belemmerde, begon hij met zijn vrouw een snackbar. In de uren dat Yang Yang niet hoefde te helpen, studeerde ze bij pianopedagoog Jan Wijn en verdiepte ze zich in muziekgeschiedenis. 'Mijn vader had veel invloed op mijn spel en muzikale ideeën. Hij zat naast me en zei hoe het moest. Hij heeft een goed gevoel voor timing en voor hoe je mensen kunt raken met muziek, want daar gaat het om. Als je naar een goed concert kijkt, is het alsof alles wegvalt en in harmonie is. Ik herinner me dat ik tijdens een concert van het Silver-Garburg Piano Duo dacht dat er nog maar een kwartier voorbij was en toen bleek het hele concert al gespeeld.'

Ontspanning en controle

Naast haar bed ligt een koffer opengeklapt – Yang Yang is voor een concert teruggekomen uit Italië, waar ze een masteropleiding volgt aan de Imola Piano Academy. 'Mijn docent Enrico Pace is een meester op de piano. Hij kan fluweelzacht spelen en alle karakters, timbres en kleuren op de piano beeldend uitdrukken. Die perfecte controle wil ik van hem leren. Op dit moment werk ik aan hoe ik mijn armgewicht moet gebruiken; hoe ik in alle ontspanning controle krijg over mijn bewegingen. Pace zegt dat je alle onnodige bewegingen moet vermijden. Hij leert me ook hoe je uit de toets speelt. Eigenlijk hoe je piano moet spelen, haha! Je kunt de toets gewoon direct indrukken, dan krijg je zo'n pang!-geluid. Maar je kunt je vinger ook als het ware naar voren duwen zodat het geluid ook die kant opgaat. Door zo'n langzamere aanslag wordt de klank opener.'

Interview Marjolein Lever
Fotografie Merlijn Doomernik

Jan Wijn Pianopedagoog

'Ik herinner me nog goed dat, toen Yang Yang net van mij les had, ik haar een Inventie van Bach had opgegeven: een heel dramatische, droevige. Terwijl ik op de gang koffie maakte, hoorde ik haar achter de dichte deur van mijn studeerkamer dat langzame stuk van Bach spelen en dat was zó mooi! Ik riep mijn vrouw en zei: "Moet je horen, een kind van elf dat smart en droefenis zo kan weergeven!" Toen dacht ik: dit is er eentje!

Yang Yangs spel is oprecht en heeft iets puurs. Haar interpretatie staat altijd in dienst van de compositie, zonder exhibitionistische trekjes. Veel pianisten bezondigen zich tegenwoordig aan egotripperij: kijk mij eens gepassioneerd zijn! Yang Yang heeft dat helemaal niet. Als persoon is ze vrij zwijgzaam, maar als zij gaat spelen, gaan de luiken open en vertolkt ze de schoonheid van de muziek. Ik hoop dat zij altijd bij het ideaal zal blijven dat mijn eigen leraar me voor ogen hield, namelijk: een perfect medium te zijn tussen de componist en de luisteraar.'

'Ik wil mijn talenten zo goed mogelijk benutten'

Tien dingen tegelijk

Op de twee vrije vierkante meters tussen bed en piano rolt Yang Yang dagelijks haar yogamat uit. 'Ik probeer zoveel mogelijk te bewegen omdat ik verder zoveel zit. Ik loop hard en ik ben gaan fietsen in de sportschool. Er zit hier in de buurt ook een goede barre-workout-instructeur. Twee jaar geleden heb ik een cursus gevolgd bij pianiste Maria João Pires, over hoe je je lichaam beweegt en gebruikt.' Onlangs is ze een yogaopleiding begonnen, mede 'om discipline in te bouwen.' Haar moeder heeft een groot planbord aan de muur gehangen waarop alle reizen, tentamens en concerten staan vermeld. Ze haalt haar

schouders op: 'Ik heb tien dingen tegelijk te doen en iedereen zegt dat ik niet kan plannen.' Naast haar pianostudie wil Yang Yang het komend jaar extra compositieles volgen, en zou ze ook graag filosofie willen studeren. 'Ik krijg van iedereen altijd te horen: nee, doe maar niet. Omdat het teveel zou zijn. Maar ik wil mijn talenten zo goed mogelijk benutten. Ik bewonder Brahms, want zijn muziek is geen bullshit, haha! Het is logisch en allesomvattend. Qua vorm weet ik niet precies wat ik wil componeren. Maar het lijkt me een interessant avontuur en misschien helpt het me ook om stukken beter te begrijpen. Om te snappen hoe alles in elkaar zit.' ▶

‘Ik heb ruimte nodig om mijn eigen stem te vinden’

Vrijheid

‘Ik vind het soms lastig om te zeggen: “Zo wil ik spelen”, omdat ik lang vast zat aan een bepaald beeld van hoe iets hoorde te zijn. Jan Wijn heeft een bepaalde visie, maar uiteindelijk moet je als jonge pianist je eigen ideeën ontwikkelen. Neem bijvoorbeeld de Chopinsonate. Die is vaak gespeeld en opgenomen door de meest bekende pianisten. Daar zag ik een beetje tegenop, zo van: “O jee, nu moet ik mijn interpretatie geven.”

Bij Chopin, en ook bij Szymanowski, dacht ik: ik wil gewoon vrij kunnen spelen. Het maakt niet uit dat het op een cd komt en voor eeuwig op zo’n disc staat. Ik ga gewoon spelen zoals tijdens een concert. Muziek is mijn ontsnappingsplek. Ik groeide op tussen twee culturen: Oost en West. Ik was een kind dat altijd ‘waarom’ vroeg, maar voor mijn gevraagd was weinig ruimte. Ik stelde hoge eisen aan mezelf en had ook altijd het gevoel dat ik aan

PIANOCONCERTEN OM NIET TE MISSEN

Tips uit de AVROTROS concertseries

Pianoconcert nr. 2, Liszt

- Het Zondagochtend Concert
- Zondag 13 februari 2022, 11:00 uur
- En de Bolero. Met Yeol Eum Son (piano) en philharmonie zuidnederland

Skrjabins pianoconcert

- AVROTROS Vrijdagconcert
- Vrijdag 18 maart 2022, 20:15 uur
- Met Barry Douglas (piano) en het Noord Nederlands Orkest

‘Beethoven is jarig’

- Het Zondagochtend Concert
- Zondag 3 april 2022, 11:00 uur
- Familievoorstelling met Nikola Meeuwse (piano), Bas Keijzer (acteur) en het Nederlands Kamerorkest

De *Vrijdagconcerten* vinden plaats in TivoliVredenburg in Utrecht en de *Zondagochtend Concerten* in Het Concertgebouw in Amsterdam. De concerten worden rechtstreeks uitgezonden op NPO Radio 4. Voor kaartverkoop en programma-informatie: [hetzondagochtendconcert.nl](https://www.hetzondagochtendconcert.nl) [avrotrosvrijdagconcert.nl](https://www.avrotrosvrijdagconcert.nl)

anderens verwachtingen moest voldoen. Aan de verwachtingen van mijn ouders. Ik houd veel van mijn ouders, maar afstand nemen en me losmaken hoort bij het volwassen worden. Ik heb ruimte nodig om mijn eigen stem te vinden.’

Minder nadenken

De wereld over reizen om op te treden is haar ideale toekomst. Maar soloconcerten brengen ook spanning mee. ‘Van tevoren is het echt niet leuk. Een concert is best veeleisend, ook mentaal. Stress, over of ik überhaupt kan spelen, en of ik de muziek niet vergeet. Als ik eenmaal op het podium ben, valt de druk wel mee. Ik probeer kleuren te zien als ik speel, dat prikkelt mijn creativiteit. Soms zie ik ervaringen of mensen voor me. Ik wil mensen iets geven van de *happiness* die ik dan voel. Ik zou ook graag meer cd’s maken. Ik was zo intens gelukkig tijdens de opnames! Ik kon intensief aan de muziek schaven en de rest stoorde me niet. Ik mocht met een geweldige geluidstechnicus werken, zo kon ik heel diep op de muziek ingaan. Ik speelde gewoon als mezelf, zoals ik het liefst wil spelen. Genieten is heel belangrijk. Niet zoveel nadenken, gewoon doen. Te veel studeren is ook niet goed. Omdat je dan te gespitst bent op iets. Juist afstand, een stap terug doen, werkt beter dan erbovenop zitten. Evenwicht.’ ●

Video’s van Yang Yang Cai tijdens het traject **AVROTROS Klassiek presenteert!** vind je op [avrotros.nl/yangyangcai](https://www.avrotros.nl/yangyangcai)

Welke jonge musicus zie jij graag in **AVROTROS Klassiek presenteert!** Laat het weten via klassiekleden@avrotros.nl